

כיצד מוכיחין?

עלון מס' 19

הגורם הנכון לתוכחה / סוד הצלחת התוכחה!!!

לפרשת ויצא

כותב הגאון רבי שרגא גרוסברד זצ"ל (בספרו דעת שרגא) כי שני מניעים היו ליעקב בשיחה זו: **א.** הצדיק מואס בכל עוול גם אם הוא אצל אנשים זרים כנאמר (משלי כט כו) "תועבת צדיקים איש עול". ולא כשאר אדם השונא רק עוול הנגרם לו באופן אישי... אבל עוול שעושים אחרים וכל שכן עוול שעושה הוא לאחרים, אינו מפריע לו כל עיקר. **ב.** רצון הצדיק להיות גומל חסד תמיד - בכל זמן ובכל מקום. לא כאותם שרק ה"אני" הפרטי והאינטרס האישי שלהם עומד במרכז חייהם. הצדיקים דואגים לכל הנברא בצלם לעוזרו ולסעדו. עד כאן דבריו.

ולענייננו למדנו שני דברים עקרוניים בקיום מצות התוכחה כראוי: א. לבדוק את עצמי היטב לפני ולפנים - מה המניע שלי כשאני מוכיח.

צריך לבוא עם מניע טהור, נטו לשם תיקון העוול. **ב.** לפתוח בביטוי המראה שאתה אוהב את זולתך, "אחי מאין אתם", וכך התוכחה תתקבל. כאשר היא יוצאת מלב אוהב, היא תתקבל בלב אוהב, ותפעל את פעולתה. (אמת ליעקב להגר"י קמיניצקי)

המשגיח בשיב"ק פוניבז' ביקש מהגאון ר' מיכל יהודה לפקוביץ' זצ"ל לומר דברי מוסר בנושא מסוים לאחד הבחורים. ר' מיכל יהודה התנגד והגיב: עדיין לא נתתי לו מספיק קירוב כדי שאוכל לתת לו מוסר... (הלמות עמלים)

וַיֹּאמֶר לָהֶם יַעֲקֹב אַחֵי מַאִין אַתֶּם (כט, ד)

כותב רש"י: הן עוד היום גדול - לפי שראה אותם רובצים, כסבור שרוצים לאסוף המקנה הביתה ולא ירעו עוד, אמר להם,

הן עוד היום גדול, כלומר אם שכירי יום אתם, לא שלמתם פעולת היום, ואם הבהמות שלכם, אף על פי כן לא עת האסף המקנה וגו' (בראשית רבה ע. יא).

הספורנו התקשה למה יעקב מוכיחם, הרי אינו מכירם מקודם לכן, ולכן כותב: הן עוד היום גדול - הצדיק ימאס את העוול גם כן אל האחרים, כאמרו תועבת צדיקים איש עול (משלי כט כו).

לא עניין אותו באמת אם הם אחיו או מאין הם. הוא רצה להוכיחם על שסיימו מלאכתם לפני הזמן, כמבואר בפסוק ז': **וַיֹּאמֶר הֵן עוֹד הַיּוֹם גְּדוֹל לֹא עֵת הָאָסֹף הַמְּקַנֶּה הַשֶּׁקֶו הַצֵּאן וּלְכוּ רְעוּ.** כאב לו שיש עוול בעולם. זה לא משנה אם הוא מכיר אותם או אם הם חייבים לו משהו. הוא לא יכול לשתוק כשרואה עוול.

וכאן מגיע עיקרו של סיפורנו: הרגיע אותה רבי יהודה והשיב לה: אם תקבלי על עצמך מהיום והלאה לברך כראוי, **מעלה עליך הכתוב כאילו ברכת כהלכה גם בעבר** ותקבלי שכר טוב.

נכנסו הדברים בלב האשה וקבלה עליה.

ולא נשמיט את סוף הסיפור: לימים פקדה אותה אבילות וישבה שבעה ביחד עם בני משפחתה. הבחינו כולם שהיא מברכת כל ברכה במתינות ובקול רם. שאלו אותה: מתי הפכת להיות אשה כל כך צדקנית? סיפרה האשה כל מה ששמעה מרבי יהודה צדקה, עד כמה חמור עונשו של המזלזל בברכות וחוטפן. השפיעו הדברים גם על כל קרוביה שהחלו מאותו היום להזהר באמירת הברכות כראוי. (זאת ליהודה)

אשה בקרה בביתו של רבי יהודה צדקה זצ"ל, ראש ישיבת פורת יוסף בירושלים. הגישו לפניו כוס מים לשתות. היא ברכה ברכת "שהכל" בחטף ובהבלעה. שמע זאת רבי יהודה והטיף לה מוסר ותוכחה כפי שהיה רגיל לומר בדרשותיו "כיצד מברכין" (שיש לחשוב ולכוון בכל מילה שמוציאים מן הפה, לשבח ולהודות למי שהכל ממנו, ובלי זה, יחשב, חלילה, כנהנה העולם הזה ללא ברכה ונמצא גוזל את הקב"ה ועונשו חמור. ועוד - יש לחלק כל ברכה לשלושה חלקים: א. ברוך אתה ה'. ב. אלקינו מלך העולם. ג. שהכל נהיה בדברו), עד שנזדעזעה האשה ושאלה בפחד: מה היא על כל הברכות שברכתי שלא כהוגן כבר חמשים שנה?...

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

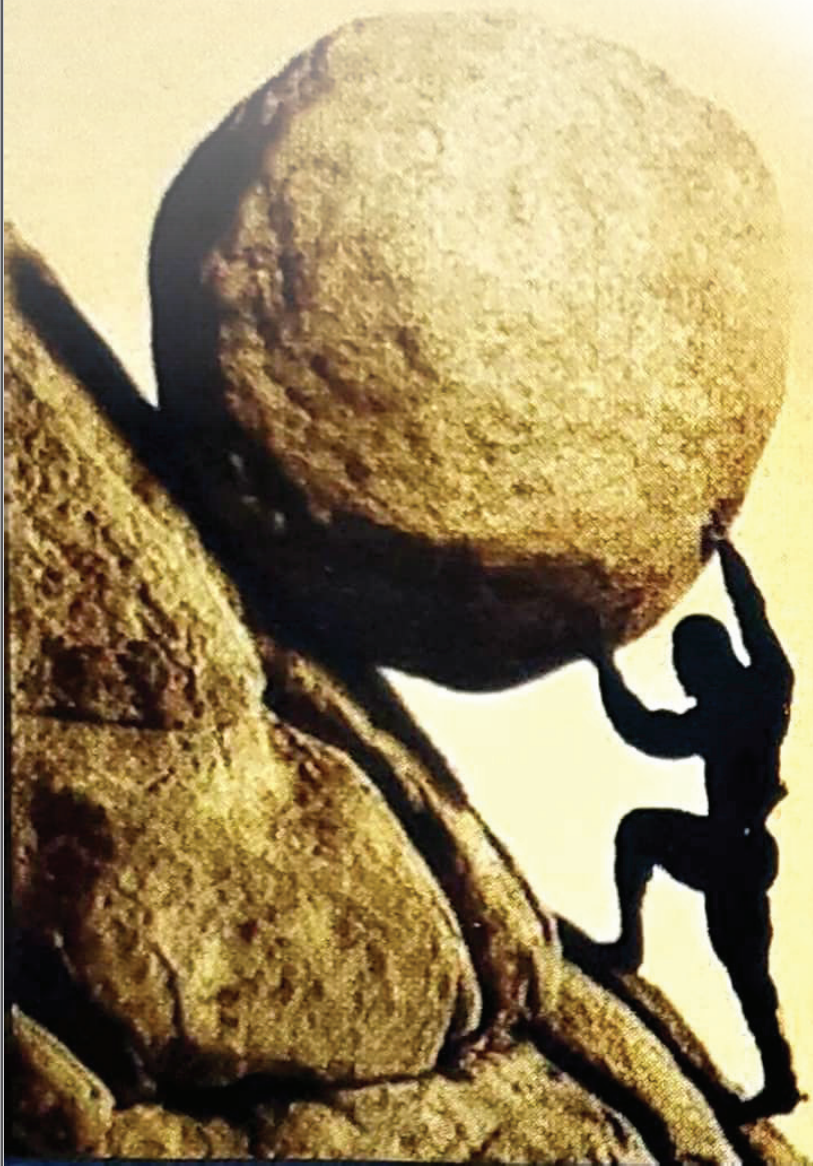
ישראל חיים בלומנטל.

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

לעילוי נשמת הבחור אריה הי"ד, בן ידידי היקר רבי משה שצ'ופק הי"ו.

נהרג בדרכו לישיבה בפיגוע בכניסה לירושלים. נלב"ע כ"ט מרחשוון תשפ"ג.

כל אדם שאתם פוגשים
צלחם בעצמך
שאתם לא יודעים עליו.
תהיו נחמדים תמיד!

להמשך קיומו של העלון, למי שמכיר בערכו וחשיבותו,
מתקבלות תרומות לע"ג, או לשמחות וכדו'

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com